

Ennallistamissuunnitelman laatiminen alkaa – mitä kytköksiä suunnitelmalla on talousmetsiin ja metsätalouteen?

johtava asiantuntija **Katja Matveinen**, maa- ja
metsätalousministeriö

EU:n ennallistamisasetus tuli voimaan 18.8.2024

- Ennallistamisasetuksen taustalla EU:n biodiversiteettistrategia sekä maailmanlaajuiset luontotavoitteet
- Asetuksen artiklat liittyvät luonto- ja lintudirektiiviin, vesipuitedirektiiviin ja meristrategiadirektiiviin toimeenpanon tehostamiseen sekä EU:n biodiversiteettistrategian ennallistamista koskevien tavoitteiden toteuttamiseen
- Kansallisen suunnitelman laatimiseen kaksi vuotta aikaa asetuksen voimaantulosta
- Asetusteksti löytyy [täältä](#)

Ennallistamisasetuksen artiklat metsänäkökulmasta

- Keskeiset artiklat metsänäkökulmasta:
 - *Artikla 4 (ja 5)* Maa-, rannikko- ja makean veden ekosysteemien (sekä meriekosysteemien) ennallistaminen ja palauttaminen sekä turvaaminen
 - *Artikla 12* Metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen
- Lisäksi liittymäpintaa:
 - *Artikla 10* Pölyttäjäkantojen ennallistaminen (→ metsäpölyttäjät)
 - *Artikla 11* Maatalouden ekosysteemien ennallistaminen (→ vettämisjoustot suometsissä)
 - *Artikla 13* 3 miljardin puun istuttaminen EU:ssa (→ puiden pitää olla lisäisiä)

Artikla 4 Maa-, rannikko- ja makeanveden ekosysteemien ennallistaminen

- **Ennallistamistoimenpiteet** niille luontotyypeille, joiden tila ei ole hyvä
 - Vuoteen 2030 mennessä vähintään 30 % luontotyyppien kokonaispinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa
 - etusijalla Natura-verkostossa toteutettavat toimenpiteet
 - otettava huomioon kytkeytyneisyys ja ko. luontotyyppillä esiintyvien lajien ekologiset vaatimukset
 - Vuoteen 2040 mennessä vähintään 60 % ja vuoteen 2050 mennessä vähintään 90 % kunkin luontotyyppiryhmän pinta-alasta, joka ei ole hyvässä tilassa
 - otettava huomioon kytkeytyneisyys ja ko. luontotyyppillä esiintyvien lajien ekologiset vaatimukset
 - Poikkeus: erittäin yleiset ja laajalle levinneet luontotyypit, jotka kattavat yli 3 % jäsenvaltion Euroopassa sijaitsevista alueista; jousto vuonna 2050 10 % eli 80 % pitää ennallistaa
- Luontotyyppien **palauttaminen** alueilla, joilla luontotyyppiä ei esiinny, tavoitteena saavuttaa suotuisa viiteala
 - otettava huomioon kytkeytyneisyys ja ko. luontotyyppillä esiintyvien lajien ekologiset vaatimukset
 - suotuisan viitealan määrittelyssä otettava huomioon aineisto historiallisesta levinneisyydestä ja ilmastonmuutoksesta johtuvat ympäristöolosuhteiden ennustetut muutokset
- Luontodirektiivin liitteiden II, VI ja V **lajien elinympäristöjen riittävän laadun ja määrän** saavuttaminen
- Varmistettava, että **luontotyyppien tila tiedetään** vuoteen 2030 mennessä vähintään 90 %:lla ja vuoteen 2040 mennessä kaikkien luontotyyppien koko pinta-alalla
- **Estettävä heikkeneminen** alueilla, joiden tila on hyvä ja lajien elinympäristöjen laatu on riittävä
 - Poikkeamismahdollisuus tietyin edellytyksin

Metsiin linkittyvät luontotyypit

- **Metsät:** boreaalinen luonnonmetsä, harjumetsä, lehto; lisäksi jalopuumetsät, maankohoamisrannikon primäärisuksessiovaiheiden luonnontilaiset metsät, tunturikoivikot, raviini- ja rinnelehdot, vanhat tammimetsät
- **Suot:** puustoiset suot, aapasuot, keidassuot, metsäluhdut, lähteet ja lähdesuot, letot...
 - Puuttomien, vähäpuustoisten ja puustoisten soiden luontotyyppejä yht. n. 5 milj. ha, josta hyvässä kunnossa alle 2 milj. ha, suuri osa tuntemattomassa tilassa; luontodirektiivin raportoinnissa raportoitu kokonaispinta-ala on pääsääntöisesti ojittamatonta
 - Puustoisia soita oli v. 2019 direktiiviraportoinnissa 1 900 000 ha, pääosin Natura-verkoston ulkopuolella; ei-hyvässä tilassa noin 0,6 milj. ha ja tuntemattomassa tilassa noin 0,5 milj. ha
 - Ennallistaminen ja palauttaminen tulevat kyseeseen → aktiivinen soiden ennallistaminen mm. oja tukkimalla, vesien palauttaminen... → monissa kohteissa voi riittää suon reunassa tai lähellä olevien ojien tukkiminen ja vesienohjaustoimet
 - Mahdollisuudet yhdistää metsätaloutta ja ennallistamista? → määritelmien vaikutus
 - Suojelu keinona ojittamattomilla (puustoisilla) soilla
- **Pienvedet:** pikkujoet ja purot
- **Sisävedet:** vesienhoidon suunnittelu, metsätalouden vesiensuojelu ja vesienhallinta
- **Meret** : merenhoidon suunnittelu, metsätalouden vesiensuojelu ja vesienhallinta (artikla 5)
- **Muita:** tulvametsät, metsäiset dyynit, harjusaaret? ...

Lisätietoja: Euroopan unionin ennallistamiasetusehdotuksen luontotyyppi- ja turvemaatavoitteiden vaikutukset Suomessa ([Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 1/2023](#)) ja EU:n luontodirektiivin luontotyyppien tilan parantaminen – Selvitys sitoumusten edellyttämistä toimista [LUODSI-HANKKEEN LOPPURAPORTTI](#)

Artikla 12: Metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen

- Koskee metsäekosysteemien luonnon monimuotoisuuden parantamista artiklan 4 toimenpiteiden lisäksi, ottaen huomioon metsäpalojen riskin
- Saavutettava kansallisella tasolla kasvava kehityssuunta, kunnes saavutetaan tyydyttävät tasot
- Kaikille pakollinen indikaattori: yleisten metsälintujen indeksi
- Valinnaiset indikaattorit (valittava 6/7):
 - Kuolleet pystypuut
 - Kuolleet maapuut
 - Eri-ikäisrakenteisten metsien osuus
 - Metsien kytkeytyneisyys
 - Orgaanisen hiilen määrä
 - Sellaisen metsän osuus, jossa valtalajina ovat luontaiset puulajit
 - Puuston monilajisuus

Kansallinen ennallistamissuunnitelma

- Kansallisen ennallistamissuunnitelman organisoitumisesta käydään parhaillaan keskustelua
 - YM vastaa kokonaisuudesta
 - MMM vahvasti mukana ja vastuut oman toimivaltansa osalta
- Sidosryhmien osallistaminen
- Suunnitelmatyön vaiheet:
 - Esiselvitykset
 - Työryhmätyö (käytännössä v. 2025)
 - Poliittinen päätöksenteko

Kiitos!

